

פרשת תזריע

טיפול שורש

"אני צריך עקירה, " הודיע המטופל לרופא השיניים. "אין בעיה, שב."

"רגע, איך אתה מתכוון להרדים,?" תהה הלה למראה הצבת שביד הרופא. "לא ניתן להרדים בכזה מצב, " ענה הד"ר. "אם אין הרדמה אני לא פותח את הפה,!" סירב הפציינט.

הרופא הסתודד עם האסיסטנטית, וזו תקעה סיכה ארוכה ברגלו של הפציינט, מרוב כאב הוא צרח והרופא דחף את ידו פנימה ועקר במהירות את השן ללא הרדמה. לאחר העקירה שאל הרופא "נו, איך היה.?"

"כואב, אבל מעולם לא ידעתי ששורשי השן מגיעים עד הרגל..."

במשפט המפורסם שנערך ברוסיה בשנת תער"ב, העלילו אנטישמים על מנדל בייליס עלילת דם. האווירה ברחוב הרוסי הייתה מתוחה וטעונה והיהודים שחששו מפוגרום אכזרי שייערך בהם - גייסו סוללת עורכי דין ידועי שם על מנת להפריך את הטענות השקריות. בין השאר מכיוון שאחת הטענות התבססה על כך שבתלמוד נכתב במפורש: "אתם קרויים אדם ואין עכו"ם קרויים אדם" ולכן, טענו התובעים, מותר ליהודים לרצוח גויים, הוזמן הרב יעקב מזא"ה [-מזרע אהרן הכהן] להסביר את המובאה.

כשהגיע תורו לשאת את דבריו אמר הרב כך: "בלשון הקודש ישנם ארבעה שמות 'נרדפים' - 'אנוש, גבר, איש, אדם. שלושת השמות הראשונים ניתנים לקריאה הן בלשון יחיד והן בלשון רבים - אנשים, גברים, אישים. אולם המילה 'אדם' אינה ניתנת לקריאה בלשון רבים.

"הלא תבין כבוד השופט, הגויים מוגדרים או כיחידים - כל אחד לעצמו, או כהרבה אחדים בודדים; ברם, רק העם היהודי יכול להתהדר בתואר הנפלא שהוא חטיבה אחת שאינה נראית כלל כמורכבת מאנשים רבים, כולם מרגישים גוף אחד ונשמה אחת. אם כן, צדקו חז"ל באומרם אתם אלו שיכולים להתהדר בתואר 'אדם' שמבטא אחדות, ואין העכו"ם יכולים להיקרא 'אדם'."

"ההוכחה הטובה ביותר לדברי, תהווה העובדה שהריצו אותי מאות קילומטרים מביתי לכאן רק כדי להגן על יהודי שאיני מכיר, ואלמלא באתי היה מתרחש פוגרום נוראי בכל היהודים. הלא כל בעל שכל יודה, שאף אם נניח שהנאשם חטא - שאר היהודים מה עשו? מסתבר שגם אתם מודים בעובדה שאנו מוגדרים 'אדם' אחד...."

דיני המצורע מתחילים בפרשתנו בפסוק הבא: "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן." "לכולם ידוע שהצרעת באה על חטא לשון הרע, על מנת שהמצורע שקלקל בלשונו וגרם פירוד בין יהודים, יצא מחוץ למחנה וירגיש בדידות מהי ועל ידי כך יוכל לתקן את אשר עיוות.

רבי משה אלשיך בספרו על התורה מעורר שתי נקודות: מדוע רק אצל יהודים כל כך הקפידה התורה על טהרת הלשון בשונה מגויים, זאת ועוד, מדוע בעל לשון הרע זוכה בפסוק לתואר: "אדם, " שבלשון הקודש בא תואר זה לבטא שלימות [כפי שיציר כפיו של הקב"ה נקרא "אדם"].

פרשת תזריע

לפי הסברו המבריק של הרב מזא"ה המובא לעיל [המיוחס לרבי מאיר שפירא מלובלין], שתי השאלות יתורצו האחת בחברתה: העם היהודי הריהו כיחידה שלמה שאסור לעשות בה פילוג ופירוד, לפיכך מסבירה התורה שאם יש בעור בשרו של מאן דהו נגע צרעת, הרי זה משום שהוא חטא ב"אדם" - דיבר לשון הרע על יהודי אחר והאחדות נפגמה. אצל הגויים לעומת זאת, אין טעם להעניש בחומרה על לשון הרע כי הם אינם מיועדים להיות חטיבה ויחידה אחת שלמה.

בדיוק בשל כך - מטעים האלשיך הקדוש - המצורע מובא דווקא אל אהרן הכהן, משום שמידתו הייתה "אוהב שלום ורודף שלום". למצורע אומרים: כלך לך אצל אדם שהשקיע מזמנו ומכוחותיו על מנת ליישר הדורים בין בני האדם, וממנו תשכיל כמה לא טוב היה כשהשקעת כח וזמן להרוס יחסים בין אנשים...

הצרעת שעליה דיברה התורה כבר אינה קיימת היום, אך לשון הרע - בועטת והורגת. בחז"ל דימו את המדבר לשון הרע לנחש המכיש בשיניו, שכפי שלנחש אין הנאה בעצם ההכשה, כך אין רווח ממשי שמפיק המדבר מאמירתו מלבד ההרס והחורבן שהוא מותיר אחריו.

אחד מהדברים שאין אדם ניצול מהם בכל יום הוא "אבק לשון הרע", לו נשתדל לפחות לזכור שאמירת לשון הרע, המתבצעת בין היתר באמצעות השיניים, יכולה להגיע "עד הרגל" - למקומות שעליהם לא חלמנו, ייתכן שניזוהר יותר בדיבורנו.